

خالقان کارتون‌های نوستالژیک

در روز جهانی انیمیشن با استودیوهای سازنده کارتون‌های میکی‌موس، میگ‌میگ فوتبالیست‌ها، بابا لنگ دراز و ... آشنا خواهیم شد

الهام حبشی | خبرنگار

پرونده

این روزها به لطف پیشرفت فناوری، ذهن‌های نامتناهی قصه‌گویان و گسترش هنر تصویرسازی، دنیا برای کودکان و نوجوانانی که از دهه ۸۰ به بعد چشم‌به‌این جهان می‌گشایند، جای شیرین و گوار اتری شده‌است. دنیایی لبریز از پویانمایی‌ها، انیمه‌ها و کارتون‌هایی بی‌نظیر که یکی‌به‌تر از دیگری و گنجه‌هایی تمام‌نشده‌نی هستند اما برای ما آدم‌هایی که متولد دهه‌های ۵۰، ۶۰ و اوایل ۷۰ بودیم و ایرانی‌تبار، تلویزیون برایمان بیش از چند پویانمایی دستچین‌شده، چیز دندان‌گیرتری نداشت. ما نه‌رایانه و تلفن همراه داشتیم و نه اینترنتی که ما را وصل کند به پویانمایی‌های معروف و مشهور جهانی، طولانی و پشتوانه‌دار. در واقع همان پویانمایی‌هایی که ما در دهه ۷۰ می‌دیدم، محصولاتی بودند که در کمال ناباوری در چندین دهه‌قبل تولید شده‌و ۲۰، ۳۰ سال بعد به‌ما رسیده بودند. با این حال یکایک آن پویانمایی‌ها به اندازه‌ای زیبا و پر محتوا و دلنشین بودند که امروز کمتر پویانمایی قدرت پر کردن جایگاه آن‌ها را خواهد داشت. از پویانمایی‌های تام‌وجری و میگ‌میگ گرفته تا میکی‌موس، فوتبالیست‌ها، بابا لنگ‌دراز و فیلم‌های سینمایی سیندرلا و سندباد که یکی‌بیش از دیگری برایمان عزیز و گرامی بودند. تمام این حرف‌ها را کنار هم آوردم تا امروز به بهانه‌روز جهانی پویانمایی، کمی بیشتر از کارتون‌های خاطر‌ساز مان‌و‌از استودیوهای بزرگ و معروفی بگویم که با تولید این پویانمایی‌ها به کودکی و نوجوانی ما حلاوت و جذابیتی دوچندان بخشیدند.

خاله ریزه و قاشق سحرآمیز و فوتبالیست‌ها

کدام استودیو؟ پی‌پرو

سال تاسیس: ۱۹۷۹ میلادی

«خاله ریزه و قاشق سحرآمیز» را یادتان هست؟ همان مامان بزرگ کوتوله‌ای که همیشه یک قاشق هم قد خودش را به همراه داشت و با همان قاشق طلایی‌گره هر مشکلی را باز می‌کرد. «خاله ریزه و قاشق سحرآمیز» در سال ۱۳۸۳ و در استودیو «پی‌پرو» واقع در توکیو ساخته شد. «ماجرای شگفت انگیز نیلز» هم یکی دیگر از پویانمایی‌های دوست‌داشتنی و به یادماندنی این شرکت بود. ماجراهای پسرک بازگوشی که طی حادثه‌ای غیرمنتظره تبدیل به یک آدم کوچولو شده بود؛ اما بزرگ‌ترین یادگاری شرکت «پی‌پرو» برای بچه‌های ایران زمین مجموعه «فوتبالیست‌ها» یا «کاپیتان سوباسا» بود. «فوتبالیست‌ها» با آن سکانس‌های کش‌دار و طولانی‌ترین پویانمایی با بهتر بگویم بهترین انیمه دوران کودکی ما بود. سریال «فوتبالیست‌ها» تا سال‌ها بعد از شبکه‌های مختلف کشورهای متعدد بازپخش می‌شد. این شرکت ژاپنی که تنها ۴۱ سال از تاسیس آن گذشته‌است، بعدها با تولید شاهکار تکرارنشدنی «ناروتو» و همچنین انیمه‌های سریالی «شیدر سیاه»، «بلیچ» و «کوتیکو غول» به اسم و رسم خود، جاودانگی بخشید.

میکی‌موس، پینوکیو

و سفید برفی

کدام استودیو؟ والت دیزنی

سال تاسیس: ۱۹۲۳ میلادی

شرکت والت دیزنی یکی از قدیمی‌ترین و البته نام‌آشنا‌ترین شرکت‌هایی است که پایه‌دنیای نامتناهی رویا و لطیف‌کودکان گذاشت و شروع به تولید پویانمایی کرد. «والتر الیاس والت دیزنی» و برادرش «روی اولیور دیزنی» ۹۷ سال پیش به همت یکدیگر، شرکت والت دیزنی را تاسیس کردند. والت دیزنی که در ابتدا بیش از یک استودیوی کوچک نبود، با سرعتی باورنکردنی شهرت یافت و فعالیت‌های خود را گسترش داد. حالا ۱۴ شهر بازی، ۷۳ درصد سهام نشنال جئوگرافیک، چندین شبکه‌تلویزیونی و چنداستودیوی مختلف از جمله والت دیزنی پیکچرز، والت دیزنی پیکسار و مارول استودیو لوکاس، تنها بخشی از دارایی‌های سرسام‌آور و بی‌شمار این مجموعه جهانی هستند. والت دیزنی کارش را با پویانمایی‌های صامت و سیاه‌وسفید شروع کرد و آهسته‌آهسته با مجموعه «میکی‌موس» رونق یافت. موش معروف دیزنی برای اولین بار در سال ۱۹۲۸ از سکوت بیرون آمد و با نعمت صدا، جانی دوچندان یافت؛ صدایی که البته هماهنگی دقیقی با تصویر نداشت. کارتون خاطر‌انگیز «سفید برفی و هفت کوتوله» اولین فیلم پویانمایی بلندی بود که دیزنی برای تولیدش سه سال تمام زمان صرف کرد. سفید برفی در سال ۱۹۳۷ به اکران درآمد و تا دو سال بعد از جایگاه پربامدترین فیلم سال تکان نخورد. دیگر عنوانی که می‌توان از آن‌ها با دوشخصه قدیمی‌ترین و مشهورترین یاد کرد که توسط این استودیو ساخته شده‌است، «پینوکیو»، «دایمو»، «دونالد داک» و «بامبی» هستند، چهار پویانمایی که تولید آن‌ها به اوایل دهه ۲۰ شمسی بازمی‌گردد. «پری دریایی کوچک»، «علاءالدین»، «دیو و دلبر»، «شیرشاه»، «هرکول» و انبوهی دیگر، از خوب‌ترین پویانمایی‌هایی است که توسط والت دیزنی در دوران کودکی ما دیده‌شده‌و هفتادی‌ها تولید شده‌اند.

هایدی، آن شرلی

و بابا لنگ‌دراز

کدام استودیو؟ نیپون انیمیشن

سال تاسیس: ۱۹۶۲ میلادی

شاید هرگز در باره این موضوع چیزی نشنیده باشید اما بگذارید به شما یادآوری کنیم: «بهترین کارتون‌هایی که در دوران کودکی‌مان دیده‌ایم، انیمه‌های ژاپنی بوده‌اند». شرکت نیپون با ساخت انیمه‌هایی از جمله «هایدی»، «حنادختری در مزرعه»، «امکال»، «زنان کوچک» و «تام‌سایر» سهم بزرگی در ایام نوجوانی ما داشت. «هایتو میازاکی» و «ایسائو تاکاهاتا» دون از بزرگان و موثرترین این مجموعه‌ها بودند؛ افرادی که تمام تلاششان تبدیل کردن زمان‌های پر‌جسته‌ادبیات به پویانمایی‌های دیدنی بود. آن‌ها اقتباس‌های اصیل و بی‌نظیری از آثار نویسندگانی بزرگ همچون «ژول ورن»، «لوسی ماد مونتگمری»، «جین‌ویستر» و «ویکتور هوگو»، «کارلو کلودی» و «مارک‌تواین» را به جامعه بشری هدیه کردند. «پینوکیو»، «الیس در سرزمین عجایب»، «نیک و نیکو»، «بینوایان»، «دور دنیا در هشتادروز» و «خانواده دکتر ارنست» همگی نتیجه تلاش و اشتیاق این گروه ژاپنی بودند؛ پویانمایی‌هایی که حتی نمی‌توان کودکی‌مان را بدون آن‌ها متصور شد؛ بدون «جزیره ناشناخته»، سرندپیشتی صورتی و صدای لطیف مریم شیرزاد؛ بدون پر حرفی‌های آن شرلی با موهایی قرمز در مزرعه سرسبز گرین گیبلز و بدون «بابا لنگ‌دراز» و جودی آبوت با آن موهایی عجیب و غریب.

ایکیو سان

کدام استودیو؟ توئی انیمیشن

سال تاسیس: ۱۹۴۸ میلادی

«توئی انیمیشن» یکی دیگر از استودیوهای معروف تولید انیمه و پویانمایی است و بیشترین قدمت را در میان استودیوهای ژاپنی دارد. معروف‌ترین اثری که از این استودیو در شبکه‌های صدا و سیما پخش شده و با آن خاطره داریم، پویانمایی «ایکیو سان» است. این پویانمایی ژاپنی که شخصیت اصلی خود را از زندگی یک راهب بودایی الهام گرفته بود، از سال ۱۹۷۵ شروع شد و تا سال ۱۹۸۴ در ۲۹۶ قسمت ادامه پیدا کرد. ایکیو، پسری کچل و باهوش که با فیگوری به خصوص، تمرکز کرده و به راه‌حلهایی استثنایی دست می‌یافت، از خاطرات هیچ کدام ما محوشدنی نیست. استودیوی توئی انیمیشن آثار شهر و عظیمی را تولید کرده‌است که از داستان‌های قدرتمندی بر خوردار بود و زیربنای انیمه‌های بسیاری را تشکیل داد. انیمه‌هایی مثل «درآگون بال» که بر اساس مان‌ی چینی با عنوان «سفر به باختر» تولید و «وان پیس» که در سال ۱۹۹۹ آغاز شد و هنوز، پس از گذشت ۱۹ سال و بیش از ۹۴۷ قسمت به نقطه پایان خود نرسیده‌است.

تام‌وجری، گوریل انگوری و

یوگی و دوستان

کدام استودیو؟ مترو گلدوین مایر

سال تاسیس: ۱۹۲۴

شرکت مترو گلدوین مایر که از زمان جنگ جهانی دوم به یکی از بزرگ‌ترین استودیوهای هالیوود تبدیل شده بود، بیش از ۸۱ سال عمر نکرد و در سال ۲۰۰۵ به وسیله مجموعه‌ای از شرکت‌ها که سونی هم جزو آن‌ها بود، خریداری شد. ویلیام هانا و جوزف باربرا دو تن از کارمندان شرکت مترو گلدوین مایر بودند که در دهه دوم زندگی خود، موفق به طراحی معروف‌ترین موش و گرهبه تاریخ شدند. آن‌ها با حمایت و پشتیبانی این شرکت ایده تام‌وجری را پیاده کردند. پخش اولین سری

از تام‌وجری در سال ۱۹۴۰، یعنی ۸۰سال پیش آغاز شد.

توئیتی و میگ‌میگ

کدام استودیو؟ برادران وارنر

سال تاسیس: ۱۹۴۴ میلادی

شرکت عظیم و ثروتمند وارنر، دارای شرکت‌های زیرمجموعه بسیاری است که بخش پویانمایی آن در سال ۱۹۴۴ تاسیس شده‌است. برادران وارنر بخش بزرگی از عصر طلایی پویانمایی‌ها را تشکیل داده‌و موفق‌ترین استودیوهای تاریخ آمریکا بودند. به همت آن‌ها بود که بسیاری از شخصیت‌های ساده‌و دلنشین پویانمایی، پا به جهان کودکی ما گذاشتند و ایام خوش نوجوانی‌مان را ساختند. «توئیتی»، آن قناری پر ناز و افاده طلایی رنگ، «باگز بان» یا همان بان خروگوشه معروف، «میگ‌میگ» سریع‌ترین شتر مرغ دنیا و «دافی داک» همگی در استودیوهای زیرمجموعه برادران وارنر «لونی تونز» و «مری ملودیز» متولد شدند. اغلب کسانی که در شرکت کارتون و پویانمایی برادران وارنر مشغول کار بودند، نامشان به عنوان چهره‌های اصلی هنر و تاریخ پویانمایی به یادگار باقی‌ماند؛ انیماتورهایی مثل «چاک جونز»، «رابرت مک کیمسون» و «آرتور دیویس».

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

چهارشنبه ۷ آبان ۱۳۹۹
۱۱ ربیع الاول ۱۴۴۲ • ۱۲۸ اکتبر ۲۰۲۰
شماره ۳۰۵۹

۱۷۲۹

درس‌های کارتونی

از پرین تا بامزی

مروری بر تمام چیزهای جالبی که از پویانمایی‌های خاطر‌انگیز روزهای کودکی یاد گرفتیم

کارتون‌هایی که ما در روزهای کودکی می‌دیدیم کم‌الکی نبود، همه‌اش درس‌زندگی بود و ما خبرنداشتیم البته بعضی‌هایش هم کمک‌درسی بود و از محتوایش چیزی در امتحان‌زندگی نیامد، صرفاً برای اطلاعات عمومی خودمان بود. به مناسبت روز جهانی انیمیشن چند تا از این درس‌های زندگی را با هم مرور می‌کنیم:

🔴 **زجرگش کردن مخاطب** | از شخصیت «پرین» در «بی‌خانمان» یاد گرفتیم چه جوری لاقال ۲۰ قسمت حرص مخاطب را در بیاریم. یادتان هست جناب پرین چقدر موقعیت داشت همه چیز را به پدر بزرگش بگوید و نمی‌گفت؟ ما که مخاطبی بیش نبودیم اما سگش «بارون» چه از دست پرین می‌کشید؟ سیگار؟ قلیون؟ چی و اقا؟

🔴 **پیاده‌روی در آسمان** |ام و جری نکته‌های آموزنده‌ای در خصوص تعقیب و گریز داشت. یک سری اطلاعات غلط هم به مخاطب منتقل می‌کرد، مثل این که اگر چیزی بخورد تو کله‌مان مثل برج ایفل میاد بالا! یا وقتی زیرمان خالی می‌شود تا به زیرپا نگاه نکنیم جاذبه عمل نمی‌کند؛ یک خانم چاق سیاه‌پوست هم تو سریال بود که شیوه استفاده از وردنه را به مخاطب یاد می‌داد!

🔴 **آماده کردن دهه‌شصتی‌ها برای مشکلات زندگی** | یک کارتون‌ی هم بوده به اسم «بچه‌های کوهستان تاراک» که سعی می‌کرد نسل‌های بعدی جامعه را برای مشکلات عظیمی مثل تماشای سریال «ستایش»، بازی‌های تیم ملی در جام ملت‌ها و حتی سریال «دل» آماده کند و حتی نگاه بچه‌ها را به مشکلات زندگی تغییر بدهد! بالاخره بچه‌هایی که با مشکلات شخصیت‌های همچین کارتون‌ی خوغرفته‌به بیکاری و بی‌پولی که نمی‌گویند مشکل. اگر خاطر مبارکتان باشد شخصیت اصلی این سریال دوتا بچه خرس بودند که شکارچی‌های ظالم انواع مصیبت‌را سر آن‌ها پیاده کردند طوری که ریششور بس در مقابلش هیچی نیست.

🔴 **اشک مادر** | «توشیشان» که دیگر ته پیام بود، از این کارتون یاد گرفتیم که کار خلاف، ارزش اشک مادر را ندارد، حتی این استنباط استقرایی! مان را پشت وانت‌ها هم نوشتم. حتی عبارت «رفیق بی‌کلک مادر» هم از درونمایه این سریال چون الماسی غلطان استخراج شد.

🔴 **آموزش قیافه آجیل‌ها به کوزت** | یک کارتون‌ی بوده به اسم «دهکده حیوانات» که با «شهر آجیلی» خیلی فرق داشت، هر دوی این‌ها خیلی نشاط‌ور بودند، چون قدیم‌ها هم مثل حالا آجیل نمی‌خوردیم با کمک شهر آجیلی یاد گرفتیم قیافه آجیل‌ها چه شکلی است. اما ما از «کوزت» یاد گرفتیم که هر قدر هم همچین کارتون‌هایی باعث خنده و شادی ما شوند آن خانواده «تتار دیه» جز جیگر زده با بلاهایی که سر کوزت در به‌در شده آوردند همه شادی و خنده‌مارا تبدیل می‌کنند به غمی کوزت‌الود که حتی مرام و معرفت‌آن‌والزان هم همی بر آن نیست؛ لذا یاد گرفتیم غم و غصه دو برابر شادی و خنده تأثیر دارد. هی «میشا» کاش با «پسر شجاع» می‌رفتیم کوزت‌رانجات می‌دادید. راستی کسی کشف کرد اسم پدر پسر شجاع قبل از تولد پسر شجاع چه بوده؟

🔴 **مبارزه با شرکت هر می غیر قانونی** | اما «پینوکیو» به ما یاد داد دروغ چیز بدی است و اگر کار بدی انجام بدهیم فرشته مهر بان شاک می‌شود و به ما کارت زرد می‌دهد. هر قدر هم که پینوکیو دیدیم و از بلایایی که گرهبه‌نر و روباه مکار سر پینوکیو آوردند باخبر شدیم باز هم گول برخی شرکت‌ها و صندوق‌های اعتباری و نتور کرهارا نخوردیم و به این روز افتادیم.

🔴 **محوشدن در افاق** | اما «لوک خوش شانس» و تیمش یعنی سگش «بوشوگ» و اسبش «جاری» به ما محوشدن در افاق را یاد دادند. کم دستاوردی نبود. اگه بلد نبودیم توافق محوشویم کلی چوک و استاتوس خنده‌دار تولید نمی‌شد.

🔴 **اسفنج یا عسل بامزی؟** | یک سری کارتون‌ها هم بود که از حیث اصول تغذیه‌ای به ما آموزش‌های خوبی می‌دادند، از جمله بامزی که یاد داد اگر عسل خوب پیدا شود بسیار خوب و مقوی است که با یک دره‌آز آن می‌شود کارهای مهم کرد. حالا ما عسل خوب که گیر نیاوردیم اما من ملوان زبل را به خاطر ترویج اسفنج با آن مزه‌بدش نمی‌بخشم.

